

Kvinnelig pekefinger og menn i hvitt

Svare H.

Menn i pleie og omsorg

Brødre i hvitt. 252 s. Oslo: Universitetsforlaget, 2009. Pris NOK 299
ISBN 978-82-15-01535-4

Selv om denne utgivelsen, som tittelen sier, handler om forhold rundt mannlige omsorgsarbeidere, fortrinnsvis sykepleiere og hjelpepleiere, får leseren mye mer med på kjøpet! Innledningsvis er det en glimrende og lett-

lest innføring i kjønnsideologi og kjønnsforskning, der forfatteren viser at han behersker sitt stoff. Det inngir tillit, ikke minst fordi mange bøker på dette feltet er skrevet av praktikere som får trang eller lyst til å skrive og resultatet ofte bærer preg av manglende litteraturoversikt og dårlig akademisk fremstillingsmåte. Svare har her etter min oppfatning lyktes i både å gi temaet en solid faglig forankring og samtidig gitt åpning for mange ikke-akademiske mannlige og kvinnelige stemmer fra gras-rot.

«Den kvinnelige pekefinger» er et sentralt og interessant begrep. Det betyr i korthet at kvinnene bestemmer over mennene fordi de definerer standard for rydding og rengjøring. Et savn for meg som legeforsker er at legene og deres rolle i omsorgsarbeidet knapt er nevnt. Det slo meg da jeg leste de meget interessante refleksjonen rundt hvordan «den kvinnelige pekefinger» var en viktig årsak til at menn ikke slapp til i omsorgsarbeidet, at vi har et liknende fenomen blant legene, men med motsatt fortegn. Da jeg begynte mine medisinstudier i 1960-årene var bare 10–15 % av studentene kvinner, i dag er det mellom 50 % og 70 %. Mye av dette skyldes nok at «den mannlige pekefingeren» gradvis har mistet sin reisning. Det kunne vært interessant å se nærmere på om ikke legenes erfaringer kunne være nyttige ved en ønsket og tiltrengt reduksjon av kvinne-dominansen i omsorgsyrkene.

Menn i pleie og omsorg er bygd rundt et forsøk ved et nyopprettet kommunalt bo- og behandlingssenter. Planen var å prøve ut en avdeling med mannlige avdelingsleder og minst 50 % menn blant de ansatte. Denne målsettingen ble imidlertid ikke oppnådd – avdelingslederen ble en kvinne, og på det meste var mannsandelen i personalet rundt 25 %. Likevel ga forsøket forskeren (forfatteren) en mulighet til å samle data om praktisk omsorgsarbeid, særlig i forhold til

kjønnsforskjeller blant de ansatte. Data er dels intervjudata fra fokusgrupper og enkeltintervjuer, dels deltagende observasjon.

Som allerede nevnt håndterer Svare teorien på en overbevisende måte, og han viser seg også å være en dyktig forsker og forskningsformidler. Forskningen er forankret i et samarbeidsprosjekt mellom Høgskolen i Telemark og Arbeidsforskningsinstituttet i Oslo. *Menn i pleie og omsorg* er lansert både som fagbok og som viktig for politikere og byråkrater, og jeg håper virkelig at noen i disse siste kategoriene tar seg tid til å lese. Om ikke så mange år er undertegnede en mulig kandidat for sykehjemsplass. Dersom noen av de grunnleggende problemene som Svare identifiserer var løst innen den tid, ville det vært fint. Og dersom noen av de konstruktive forbedringsforslagene hans virkelig var satt ut i livet, kunne jeg kanskje gå min siste tid lyst i møte!

Olaf Gjerløw Aasland

Legeforeningens forskningsinstitutt

Grunnleggende om behandling av brudd

Matre K, Hole RM, red.

Bruddbehandling

439 s, tab, ill. Trondheim: Legeforlaget, 2009.
Pris NOK 430
ISBN 978-82-92934-03-6

Det er et kurs med lange tradisjoner som nå utgis bearbeidet i bokform. De første årene het det Kurs i operativ bruddbehandling, siden har man undervist i alle former for bruddbehandling.

Det første kurset ble arrangert ved

Ullevål sykehus høsten 1971, men allerede i 1972 flyttet det til Voss og ble arrangert som internatkurs. Kurset har i mange år vært obligatorisk for utdanningskandidater i generell og ortopedisk kirurgi, og hvert år har det vært laget et kompendium. Dette kompendiet har langt på vei vært brukt ved de fleste norske sykehus der brudd behandles.

Det er en betydelig oppgradering av kompendiet som nå utgis. Fortsatt er målgruppen først og fremst utdanningskandidater i generell og ortopedisk kirurgi. Forutsatt at det blir utgitt revideringer med korte mellomrom, vil dette være den viktigste metodeboken i bruddbehandling her i landet, også for spesialister i ortopedi.

Legevakter og akuttmottak bør ha denne tilgjengelig. På den måten kan primærvurderingen av skader få et nødvendig løft.

Det starter med et utmerket kapittel om det fysiologiske grunnlaget for brudd og bruddtilheling. Deretter kommer ett om funksjonell (ikke-operativ) bruddbehandling, før operativ behandling av alle vanlige (og noen mindre vanlige) brudd omtales systematisk etter anatomisk lokalisasjon. Brudd hos barn er viet et eget kapittel, likeså behandling av patologiske brudd. Det hele avsluttes med et kapittel kalt *Komplikasjoner*, men der omtales bare losjesyndrom og infeksjoner.

I alt har 21 forfattere bidratt. Med så mange bidragsyttere er det naturlig at kvaliteten ikke er den samme i alle deler. Hovedinntrykket er likevel at det her formidles oppdatert og viktig kunnskap på en grei måte. Jeg kunne ha ønsket at kapitlene var bygd over en noe mer ensartet lest, der for eksempel diagnostikk, behandling, operasjonsteknikk, etterbehandling, komplikasjoner og resultater ble presentert. Dessverre er noe så viktig som komplikasjoner og resultater mangelfulle i flere av kapitlene.

Noen innvendinger til tross – dette er en viktig utgivelse som gir gode retningslinjer for hvordan de forskjellige bruddtypene skal behandles. Både de to redaktørene og forfatterne fortjener ros for arbeidet, og det er god grunn til å vente at de fleste av svakhetene som finnes i denne første utgaven, vil være luket bort i den neste.

Norvald Langeland

Norsk pasientskadeerstatning

Ultralyd 101

Ødegaard S, Gilja OH, Matre K.

Innføring i abdominal ultrasonografi

160 s, tab, ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2009.
Pris NOK 388
ISBN 978-82-450-0727-5

Denne boken gledet jeg meg til å lese, og etterpå var jeg mer enn fornøyd. Den gir en oversiktlig, velskrevet, passe grundig og inspirerende innføring i gastrointestinal ultralyd fra en gruppe som på

ulikt vis har spredt det samme glade budskap i utallige fora de siste årene. Utgivelsen er et naturlig og etterlengtet ledd i dette arbeidet.

Oppbygningen er som forventet: En introduksjon om de fysiske prinsippene og